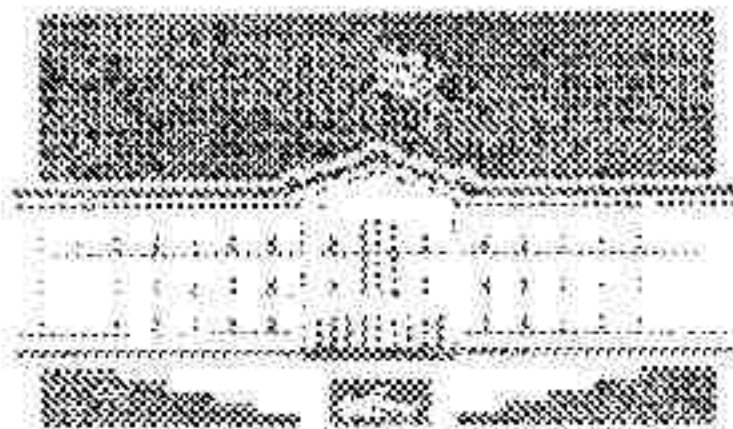

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ

Βουλευτής Ν. Ηρακλείου - ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

10333
30.4.13

Προς τον Υπουργό Εξωτερικών
κ. Δημήτριο Αβραμόπουλο
Προς τον Υπουργό Οικονομικών
κ. Ιωάννη Στουρνάρα

ΕΡΩΤΗΣΗ
Του Βουλευτή Ηρακλείου Δευτέρη Αυγενάκη

Αθήνα, 30-04-2013

ΘΕΜΑ: Συμπεριλαμβάνεται από την Κυβέρνηση η διεκδίκηση των αρχαιοτήτων που εκλάπησαν από τους Ναζί κατά τη κατοχή;

Είναι γνωστό ότι η γερμανική κατοχή προκάλεσε στη χώρα μας τεράστιες ανθρώπινες απώλειες, ανυπολόγιστες υλικές καταστροφές και άνοιξε τόσο μεγάλες πληγές, που στάθηκε αδύνατον για πάρα πολλά χρόνια να επουλωθούν. Μία δύσκολη εποχή, κατά τη διάρκεια της οποίας ο ελληνικός λαός υπέφερε, πείνασε, λεηλατήθηκε όσο καμία άλλη χώρα κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Η Ελλάδα υπέφερε τα πάνδεινα στα δύσκολα χρόνια της κατοχής. Η πλήρης καταστροφή της Ελληνικής οικονομίας ολοκληρώθηκε την περίοδο της κατοχής, κατά τη διάρκεια της οποίας οι πρώτες ύλες και τα τρόφιμα επιτάχθηκαν από τους κατακτητές, γεγονός που εκτίναξε την τιμή τους στο εσωτερικό της χώρας και υπήρξε εκρηκτική άνοδος του πληθωρισμού. Περαιτέρω επιδείνωση της οικονομίας επήλθε με τη χορήγηση του κατοχικού δανείου στη Γερμανία το 1944. Η έλλειψη ειδών πρώτης ανάγκης είχε ως αποτέλεσμα το ξέσπασμα του λιμού τον χειμώνα του 1941-42, οπότε και υπολογίζεται πως 300.000 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους. Το γεγονός αυτό υπήρξε μία από τις μεγαλύτερες ανθρωπιστικές τραγωδίες κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Ωστόσο, πέραν των γνωστών και πολυσυζητημένων αποζημιώσεων και επανορθώσεων των Γερμανών, υπάρχει και μία σχετικά άγνωστη, αλλά εξίσου σημαντική οφειλή τους απέναντι στην Ελλάδα, και αφορά στην τύχη εκατοντάδων αρχαιοτήτων που εκλάπησαν από την Ελλάδα την περίοδο της γερμανικής κατοχής, τα οποία εξακολουθούν να αγνοούνται έως σήμερα, αν και στο υπουργείο Πολιτισμού από το 1946 υπάρχει αναλυτική γραπτή αναφορά για τα αντικείμενα που αφαίρεσαν παράνομα Γερμανοί «λάτρες» του αρχαίου ελληνικού πνεύματος.

Κατά την περίοδο της γερμανικής κατοχής οι Ναζί προέβησαν σε συστηματικές κλοπές αρχαιοτήτων από τα μουσεία της πατρίδας μας και διενήργησαν ακόμη και εκτεταμένες παράνομες ανασκαφές σε πολλές περιοχές της χώρας μας, όπως, μεταξύ άλλων, στη Χαλκίδα, στο Άργος, στην Κωπαΐδα, σε νεολιθικό οικισμό στη Θεσσαλία και σε πολλά σημεία της Μακεδονίας και της Κρήτης. Παράλληλα, κατά την αποχώρηση των Γερμανών από τη χώρα, καταστράφηκαν ή προκλήθηκαν σοβαρές ζημιές σε αρχαιότητες ή αρχαιολογικούς χώρους.

Μία πρώτη, έστω και υποτυπώδης, καταγραφή της λεηλασίας των ελληνικών αρχαιοτήτων από τους κατακτητές, έγινε στο πλαίσιο της επίσημης έκθεσης της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Ιστορικών Μνημείων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία δημοσιεύθηκε το 1946, αμέσως μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Στην ανωτέρω έκθεση αναφέρεται ότι εκλάπησαν αρχαιότητες από περίπου 40 περιοχές της χώρας μας, ενώ υπολογίζεται ότι Γερμανοί αρχαιολόγοι πραγματοποίησαν τουλάχιστον 17 παράνομες ανασκαφές, στέλνοντας όλα τα ανυπολόγιστης αξίας ευρήματα στη Γερμανία.

Αυτή η πρώτη καταγραφή χαρακτηρίζεται εύλογα ως ελλιπής και υποτυπώδης, γιατί πραγματοποιήθηκε το 1946 κάτω από αντίξοες συνθήκες, χωρίς τα κατάλληλα μέσα και με σοβαρές ελλείψεις στο απαραίτητο εξειδικευμένο προσωπικό. Όμως παρά τον ελλιπή και δειγματοληπτικό χαρακτήρα της εν λόγω έκθεσης, τα πορίσματά της για την καταλήστευση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς από τους Ναζί είναι πράγματι εντυπωσιακά.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αρχαίων κειμηλίων που εκλάπησαν από τους Γερμανούς, μεταξύ πολλών άλλων, είναι: δύο μαρμάρيني αμφορείς από το Σούνιο, αδιευκρίνιστος αριθμός αγγείων και ειδωλίων από το Μουσείο της Ελευσίνας, 5 κιβώτια γεμάτα αρχαία αντικείμενα από την Αίγινα, τεμάχια τοιχογραφιών, δόρατα, χάλκινα αγγεία και βραχιόλια από το Μουσείο της Θήβας, 4 πήλινοι ίπποι από το Μουσείο της Τανάγρας, χρυσά αντικείμενα από το Μουσείο της Χαιρώνειας, τρία γλυπτά από τους Δελφούς, πολλά ειδώλια και αγγεία από το Μουσείο της Ερέτριας, διακοσμημένα πήλινα και μαρμάρινα τεμάχια από το ναό του Καπιτωλίου Διός στην Κόρινθο, όστρακα, οστέινα εργαλεία και πυρόλιθοι από οικισμό της λίθινης εποχής στη Λακωνία, ένας μαρμάρινος λέοντας από τα Κύθηρα, μία λεοντοκεφαλή από τη Νέα Αγχίαλο, ένα χρυσό στεφάνι και ένα άγαλμα της Αθηνάς από τη Λάρισα, ολόκληρη η αρχαιολογική συλλογή της Ποτίδαιας, 17 χρυσά νομίσματα από τη Μυτιλήνη, δύο συλλογές μαρμάρινων και κεραμικών ευρημάτων από το Ηραίον της Σάμου, όλες οι αρχαιότητες από το Μουσείο Τηγαλίου της Σάμου, λίθινα και πήλινα κτερίσματα 20 άθικτων τάφων από τη Μήλο, 4 γλυπτά, 8 μετάλλινα, 22 πήλινα αντικείμενα και 80 νομίσματα από το Καστέλλι Κισάμου, τρία μεγάλα κιβώτια γεμάτα πήλινα μινωικά αγγεία, χάλκινα ξίφη, ημικατεργασμένους λίθους, πήλινες μήτρες ελληνοιστικής εποχής και διάφορα άλλα αρχαία αντικείμενα από το Μουσείο της Κνωσού, ένα άγαλμα της Αφροδίτης και δύο μικρές κεφαλές από τη Γόρτυνα και 20 μικρά αγγεία από τη Φαιστό.

Η σημερινή κυβέρνηση, απολύτως εύστοχα και δικαιολογημένα, άνοιξε το ζήτημα των γερμανικών πολεμικών αποζημιώσεων και του αναγκαστικού κατοχικού δανείου, δρομολογώντας τις κατάλληλες νομικές ενέργειες, με σκοπό την πλήρη και οριστική δικαίωση της χώρας μας.

Ωστόσο, πέραν των αποζημιώσεων, τεράστια είναι και η αξία των αντικειμένων που εκλάπησαν και η διεθνής νομοθεσία προστατεύει τα δικαιώματα των χωρών όσον αφορά στην επανάκτηση της πολιτιστικής και αρχαιολογικής περιουσίας τους.

Κατόπιν των ανωτέρω,

ΕΡΩΤΑΤΑΙ Ο ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

1. Υπάρχει σχεδιασμός για την επανάκτηση των αρχαιοτήτων που αποδεδειγμένα εκλάπησαν από τους κατακτητές;
2. Υπάρχουν επίσημα στοιχεία για τις αρχαιότητες που άρπαξαν οι Ναζί κατά τη διάρκεια της Γερμανικής κατοχής;

Ο ερωτών Βουλευτής

**Λευτέρης Κ. Αυγενάκης
Βουλευτής ΝΔ Ηρακλείου**